

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. I. Vtrùm peccatum condonari poßit extrinsecè.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

perfectum, qui conceptus sine formâ intrinsecâ videtur haberi in rigore non posse, quicquid sit de sanctitate aliqua imperfecta & metaphorica. Et idem existimo de conceptu *justi*.

XI. *Silatio adoptiva fieri potest per denominationem extrinsecam.*

Quoad conceptum verò *Filii adoptivi*, si per Filium adoptivum non intelligatur aliud, quam quòd aliquis extrinsecè eligatur ad gloriam & beatitudinem, non video cur hoc facere nequeat Deus alicui, etiamsi nullam habeat gratiam habitualem, atque cum adoptare & dare jus ad hereditatem caelestem & aeternam, sicut homo unus alium adoptat ad hereditatem temporalem & terrestrem. Hæc tamen adoptatio non est tam perfecta, ac illa quæ fit per gratiam, aut aliam hujusmodi formam intrinsecam.

Idem censeo de denominatione *amici*: si enim per amicum solum velit quis, Deum decernere tot ac tanta, alicui bona concedere, quot concedere solet amico, potest is hoc sensu dici Dei amicus, cum enim singulari quadam ratione bene ei velit Deus, singularem etiam dici poterit ad se terminatam habere Dei benevolentiam & amorem. Existimo nihilominus, quanta ea cunque fuerint bona, quæ in ipsum confert Deus, nisi inter illa sit vel unio hypostatica, vel visio beatifica, vel gratia habitualis, vel forma aliqua sanctificans, hominem illum, quantumvis sit amatus à Deo, non futurum propriè Dei amicum.

XII. *Denominatio amici potest provenire à denominatione extrinsecâ.*

DISPUTATIO CXXII.

De condonationem extrinsecam.

DE NOMINATIONEM sancti & justii diximus sine formâ intrinsecâ dari non posse, sed ad hunc effectum, vel gratiam habitualement, vel quid simile in animâ existens esse necessarium. Nunc ergo ulterius inquirimus, utrum saltem sine hujuscemodi formâ intrinsecâ transire quis possit de peccatore in non peccatorem, ita nimirum ut nec gratiam habeat, nec peccatum: qua de re non levis est inter Theologos controversia, & ex æquo fermè divisi sunt Auctores, acriterque & prolixè de hac questione inter se disceptant: illam ego qua potero brevitate expediam.

SECTIO PRIMA.

Vtrum peccatum condonari possit extrinsecè.

I. *Non est hic sermo de actu quo peccatum retrahitur.*

NON hic quarimus an ad peccati remissionem requiratur dolor aliquis ex parte illius qui peccatum admisit, per quem scilicet illud retrahet, hoc enim propriè spectat ad materiam de poenitentia, ubi Deo dante examinabitur sed si ponatur in peccatore actus retractationis siue non, quarimus utrum Deus per actum aliquem suæ voluntatis peccatum condonare possit, an ad peccati ablationem necessaria sit gratia habitualis, vel alia forma intrinsecâ oppositionem habens cum peccato, ut magis declarabitur numero sequente. Quamvis autem hæc disputatio præcipuè procedat de peccato personali, aliqua tamen subjungam de originali.

II. *Actum aliquem poenitentia ad peccati remissionem de lege ordinariâ requiritur.*

Quarimus ergo, num per divinam

Peccata itaque mortalia de facto remitti diximus per formam intrinsecam, illam scilicet, per quam homo justificatur, quæ ubi infunditur peccata omnia mortalia expellit, & transfert de statu peccati in statum Filiorum Dei. Hic ergo quarimus, utrum saltem per divinam potentiam possit peccatum per condonationem extrinsecam seu voluntatem Dei, nihil in subiecto producendo intrinsecum remitti, imò nullo præcedente actu ex parte hominis justificandi. Dixi per divinam potentiam, de

lege enim ordinariâ requiri saltem actum aliquem poenitentia ad remissionem peccati alibi ostendimus. Imò Suarez & alii putant hoc esse de Fide ob varia Scripturæ loca, poenitentiam ad peccatorum remissionem requirentia.

Notandum, sermonem hic esse de peccato habituali, non actuali, saltem ut plurimum, hoc namque pro uno saltem instanti remitti nequit, nec enim tolli potest dum est, quidquid autem est, unico instanti sit necesse est: existimo tamen in aliquo vero sensu remitti posse peccatum actuale, quando etenim quis in instanti A. commisit peccatum aliquod mortale, potest Deus immediatè postea ei infundere gratiam, per quam peccatum illud remittatur, sed in hoc casu nunquam fuit in illo homine peccatum habituale, sed solum actuale, ergo. Quod idem esset, si quis per quadrantem, vel horam in eodem peccato actuali persisteret & primo instanti quo cessaret, Deus ei infunderet gratiam.

Notandum secundò, in peccato habituali tris reperiri, primò hoc quod est peccasse, quod nunquam tollitur nec tolli potest: secundò maculam moralem, quæ consistit in ipso actu præterito mortaliter manente: tertio privationem gratia, hæc (quidquid sit utrum in ratione peccati tolli possit per condonationem extrinsecam, de quo postea) propriè auferri nequit, nisi per mutationem Physicam, gratiam scilicet ipsam animæ infusam.

Prima sententia negat posse peccatum per solam condonationem extrinsecam, & sine vel gratia habitualis

III. *Sermo est præcipuè de peccato habituali.*

Quo sensu potest peccatum actuale remitti.

IV. *Tria quædam præsentem in peccato habituali reperiri.*

V. *Prima sententia negat*

peccatum
posse per
sonam con
dona
tionem
extrinsecè,
vel divini
us remitti.

habitualis infusione, vel saltem mutatione aliquâ physica in peccatore factâ remitti: ita sentire videtur Richardus, Durandus, & alii nonnulli ex antiquis, tenet Cajetanus hic, quaest. 113. art. 2. Valentia hic, quaest. 5. puncto 5. Bellarminus lib. 2. de Justificatione, cap. 16. Maratus d. 10. sect. 2. Pater Turrianus opusculo 6. d. 3. Lorca hic, d. 36. Amicus hic, disp. 33. sect. primâ, num. 15. idem docet Vasquez d. 207. cap. 1. de peccato actuali. Disp. verò 206. num. 10. concedit peccatum originale non solum sine gratia habituali, sed etiam sine ullâ mutatione physica peccatoris tolli posse.

VI.
Probabilis
est, posse pec
catum per
meram con
donationem
extrinsecam
remitti.

Secunda & probabilior sententia affirmat peccatum per meram condonationem extrinsecam remitti posse: ita S. Bonaventura in 4. d. 17. q. 1. Halensis, Scotus in 4. d. 1. q. 8. & d. 14. quaest. 1. Gabriel, Okam & alii, Suarez tomo 4. in 3. p. d. 9. sect. 4. & lib. 7. de Gratia, cap. 23. Tannerus hic, Disp. 6. quaest. 5. dub. 4. estque communis inter Recentiores opinio.

VII.
Inefficax
probatio
condona
tionis ex
trinsecæ
peccati.

Probabit fortassis aliquis: potest enim Deus hominem in peccato existentem annihilare, & post horam vel diem eundem sine peccato & gratia reprodúcere; ergo sine doni ullius intrinseci infusione tolli potest peccatum. Hæc tamen inefficax videtur hujus conclusionis probatio, responderi namque potest, peccatum in hoc casu non tolli, sed reproducto homine, in illius animâ habitualiter ut antea persisteret: sicut quoad originale peccatum contingeret, si Deus puerum ante baptismum annihilaret ac denuo reprodúcere; hic etenim puer non minus haberet peccatum originale, & debitum suscipiendi baptismum, quam ante: si ergo peccatum alienâ voluntate contractum, reproducto subiecto, in illo persisteret, quanto magis voluntate & libertate propria commissum.

Quid si Deus
peccatorem
annihilaret,
& reprodúc
eret.

VIII.
Deus produ
cendo subje
ctum non est
causa pecca
ti in eo re
sultantis.

Neque hinc sequitur Deum causam esse illius peccati, sicut nec modo producendo animam pueri est causa peccati originalis; Deus namque solum producit subiectum, ad quod, vel propria vel alienâ voluntate sequitur moraliter peccatum, Deo in illud nullo modo influente. Hoc ergo argumento relicto,

IX.
Cum homi
nes injurias
sibi invicem
extrinsecè
condonant,
quibus idem
homini pra
stare poterit
Deus.

Probatur Conclusio primò: homines namque sibi invicem offensas & injurias merè extrinsecè, seu nihil intrinsecum in eo, cui injuria remittitur, producendo condonant, nec tantum relaxant penam, sed princeps exempli gratia ita noxam contra se vel rempublicam factam condonat, ut non solum non puniatur is qui offendit, sed deinceps non censetur dignus pena, & injuria ei fiet si postea puniatur; ergo non est cur saltem per divinam potentiam prestare id non possit Deus.

X.
Peccata ve
nialia per
condonatio
nem extrin
secam tolli
tur, ergo eo
dem modo
tollit possunt
mortalia.

Secundò probatur: peccata siquidem venialia, ut in materia de penitentia ostendi, tolli possunt per condonationem extrinsecam, etsi enim concomitanter fortasse simul cum eorum remissione infundatur gradus aliquis gratia habitualis, hæc tamen disparatè se habet ad illorum remissionem, utpote nullam cum his peccatis habens repugnantiam, gratia namque, etiam valde intensa, stare potest cum peccatis venialibus, ut constat in maximis quibusdam sanctis. Nec satisficit quod ait Vasquez, gratiam scilicet collatam eâ intentione, ut per illam tollatur peccatum veniale, cum peccato illo pugnare: contra enim est; nam hinc sequitur gratiam non habere oppositionem cum peccato veniali, sed merè decretum liberum Dei tollendi peccatum posita gratia; sicut si Deus decretum

Quod gratia
habet oppo
sitionem cum
peccato ve
niali, non

haberet illud tollendi intuitu actus Fidei, aut Spei vel atutionis, ergo gratia non habet physicam cum peccato veniali oppositionem, sed tantum moraliam, quatenus scilicet hic & nunc est conditio movens Deum ad decretum tollendi peccatum, qui potuisset ad hoc non moveri à gratia, sed merè à se, & tunc remisisset illud extrinsecè. Verum est quidem formas quasdam, qualis est visio beata, & idem est de unione hypostatica, tollere peccata venialia, sed hæc non possunt cum iis stare, sicut potest gratia. Unde gratia non habet cum peccatis venialibus oppositionem, sed solum decretum illud Dei tollendi hæc peccata, quod proinde si ponatur sine gratia, eodem modo illa tollit.

sequitur il
lud non con
donari ex
trinsecè.

Res quodam
physicam
habent cum
peccato ve
niali oppo
sitionem.

Probatur tertio: Deus enim merè extrinsecè potest alias obligationes, ut voti &c. relaxare, licet votum ipso facto quod Deus illud semel acceptet, seu ostendat promissionem illam hominis sibi gratam esse, obliget ex natura sua, idque perpetuo, sine aliqua voluntate Dei, illius positive quasi conservativa, ergo & circa peccatum Deus idem prestare potest. Confirmatur: alioqui non posset Deus homini in pura natura constituto peccatum mortale remittere, illum in pura natura relinquendo, cum nulla forma merè naturalis sit, quæ cum peccato mortali habituali ex natura sua pugnet.

XI.
Deus alias
obligationes,
ut voti, &c.
potest rela
xare extrin
secè; ergo
& peccatum
eodem modo
remittere.

SECTIO SECUNDA.

Objectiones contra condonationem extrinsecam peccati.

Obijcies primò sanctum Thomam hic, q. 113. art. 2. ubi sic habet: Ideo non possit intelligi remissio culpa, si non adesset infusio gratia, ergo juxta S. Thomam condonari nequit peccatum extrinsecè. Respondetur primò, non loqui S. Thomam de potentia absolutâ, sed solum de ordinariâ, & ex suppositione ordinationis divina, qui in hoc rerum statu decrevit peccatum mortale nunquam, nisi per infusionem gratia remittere, ut S. Doctorum explicat Cajetanus hoc loco, Suarez & alii. Secundò dici potest, loqui S. Thomam de potentia etiam absolutâ, & solum velle non posse sine gratia, aut alio hujuscemodi dono intrinsecò ita remitti peccatum, ut homo constituitur justus, & amicus Dei, ac dignus vitâ aternâ; ad hos enim effectus clarum est requiri gratiam, aut aliud aliquod donum intrinsecum, ad denominationes istas tribuendas idoneum.

I.
Ostenditur
S. Thomam
non negare
posse pecca
tum conda
nari extrin
secè.

Homo per
condonatio
nem extrin
secam non
constituitur
justus.

Obijcies secundò: remissionem peccati in hac sententiâ de condonatione extrinsecâ, fieri per non imputationem ejusdem peccati, sicque incidimus in opinionem hæreticorum, ab Ecclesiâ damnatam, & supra à nobis rejectam. Respondetur, sententiam quam sequimur de condonatione extrinsecâ peccati longè diversam esse ab errore hæreticorum; ipsi enim aiunt peccata per hanc non imputationem non tolli, sed regi solummodo, ac veluti pallio quodam occultari. Unde secundum illos, ut disputatione præcedente fufius ostendi, manet etiamnum in celo scabies peccatorum, & purulenta illa ac fetida vulnera, sordesque omnes, quas in hac vitâ contraxerunt, quamvis hæc asserant ad culpam & penam à Deo non imputari: sententia autem de condonatione extrinsecâ doceat peccata verè tolli ac remitti, & non solum non imputari.

II.
Opinia de
condonatio
ne extrinse
câ peccati
nō coincidit
cum non im
putatione
hæreticorū.

Secundum
scilicet non
tolluntur sed
solum regū
tur peccata.

Obijcies